

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslaget ændrer de særlige regler om hviletid og fridøgn i arbejdsmiljølovens kapitel 9, og gennemfører bestemmelserne om hviletid og fridøgn i Rådets direktiv 93/104/EF af 23. november 1993 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden. Direktivet er et minimumsdirektiv med hjemmel i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab (TEF), artikel 118 a. Direktivet skal være gennemført af medlemsstaterne senest den 23. november 1996. Direktivet er optrykt som bilag til lovforslaget.

Direktivets bestemmelser om daglig hviletid og ugentlig hviletid kræver ændring af arbejdsmiljøloven. Andre af direktivets bestemmelser, som fx bestemmelsen om sikkerheds- og sundhedsbeskyttelse og bestemmelsen om arbejdsrytme, er allerede gennemført i arbejdsmiljøloven. De bestemmelser i direktivet, som omhandler ferie, er allerede opfyldt via ferieloven.

Herudover indeholder direktivet bestemmelser, som ikke er lovreguleret. Disse bestemmelser omfatter navnlig maksimal ugentlig arbejdstid på 48 timer, maksimal arbejdstid ved natarbejde på 8 timer pr. 24-timers periode, ret til passende pauser, ret til gratis helbredsundersøgelser ved natarbejde, natarbejders ret til – så vidt muligt – at blive overført til dagarbejde, hvis natarbejdet giver anledning til helbredsproblemer. I det omfang disse bestemmelser ikke allerede er gennemført ved aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, forventes parterne at indgå yderligere aftaler herom. De gældende og foreslåede bestemmelser om hviletid og fridøgn kan i vidt omfang fraviges ved aftale, jf. lovforslagets § 55.

Arbejdsmiljølovens kapitel 9 har ikke været ændret siden vedtagelsen af den oprindelige lov i 1975. Der henvises til Folketingstidende 1974-75 FF sp. 2273-2296 og 595-610 samt Folketingstidende 1975-76 FF sp. 59-60, 382-383, 3033-3110 og 3261-3274, Tillæg A 1974-75 sp. 7827-7830 og 1919-1921, Tillæg B sp. 1679-1866 og 161-284, Tillæg C sp. 85-110.

Der blev dog 30. november 1983 fremsat forslag om ændring af kapitel 9, således at arbejdsministeren bemyndigedes til at kunne fastsætte regler om, at bestemmelserne i kapitlet fraviges helt eller delvis for nærmere afgrænsede grupper af ansatte. Derved ville ministeren ikke længere være bundet af de begrænsninger, som indeholdes i gældende regler. Forslaget blev ikke vedtaget. Der henvises til Folketingstidende 1983-84 FF sp. 2377-2379, 937-939 og 1494-1510, Tillæg A sp. 1691-1702 og 1653-1664, Tillæg B sp. 1207-1210.

I det nuværende kapitel 9 er fastsat de generelle krav vedrørende tilrettelæggelse af daglig hviletid og ugentligt fridøgn. Endvidere indeholder kapitel 9 dels en bemyndigelse for arbejdsministeren til at fastsætte regler om begrænset arbejdstid for arbejde, der i særlig grad kan bringe sikkerhed og sundhed i fare, og dels en bestemmelse om reglernes anvendelse på førere og besætningsmedlemmer på køretøjer.

De gældende bestemmelser om hviletid og fridøgn indeholder de generelle krav om varighed og beliggenhed. Arbejdsministeren kan fastsætte nærmere regler for fag og faglige områder under visse betingelser. Ministeren kan endvidere fastsætte nærmere regler om vilkårene for aftalemæssig fravigelse af bestemmelserne.

Direktøren for Arbejdstilsynet kan under visse betingelser tillade fravigelser fra de generelle krav. Denne bemyndigelse er udeladt i lovforslaget, da den er overflødig pga. arbejdsmiljølovens § 73, hvorefter arbejdsministeren kan bemyndige direktøren til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt arbejdsministeren.

Bemyndigelsen til arbejdsministeren er udmøntet i bekendtgørelse nr. 372 af 15. august 1980 om hviletid og fridøgn. Bekendtgørelsen indeholder særlige regler for personer i overordnede stillinger, om rejsetid, om rådighedstjeneste, om anden særlig tjeneste og om landbrugsarbejde. Bekendtgørelsen indeholder endvidere regler om, under hvilke vilkår lovens bestemmelser om den daglige hvileperiode og om det ugentlige fridøgn kan fraviges ved aftale. Bekendtgørelsen ophæves først når en revideret bekendtgørelse træder i kraft.